

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne: **JUDr. A. K.**, bývajúca v B., proti žalovanej: **Slovenská republika – Národná rada Slovenskej republiky**, Bratislava, Námestie Alexandra Dubčeka 1, **o určenie, že odmeňovanie žalobkyne je v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania a náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch**, ktorá sa viedla na Okresnom súde Bratislava I pod sp.zn. 7 C 37/2007, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 28. februára 2011 sp.zn. 8 Co 34/2011, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvého stupňa“) uznesením z 29. decembra 2010 č.k. 7 C 37/2007-18 konanie zastavil a účastníkom nepriznal právo na náhradu trov konania. O zastavení konania rozhodol podľa § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov (ďalej len „zákon č. 71/1992“) majúc za to, že žalobkyňa napriek výzve súdu v určenej lehote nezaplatila súdny poplatok 4 733 € vyrubený podľa položky 1 písm. a/ a b/ sadzovníka súdnych poplatkov, tvoriaceho prílohu zákona č. 71/1992.

Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 28. februára 2011 sp.zn. 8 Co 34/2011 uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil a žalobkyni nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Dospel k záveru, že odvolaním napadnuté rozhodnutie o zastavení konania je správne (§ 219 ods. 1 O.s.p.), keďže žalobkyňa nezaplatila súdom prvého stupňa správne vyrubený súdny poplatok. Uviedol, že žalobkyňa sa žalobou domáhala určenia, že jej odmeňovanie bolo v porovnaní s odmeňovaním sudcov uvedených v § 69 ods. 2 zákona č. 358/2000 Z.z. v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania a tiež náhrady nemajetkovej

ujmy. V danej veci nešlo oslobodenie súdneho konania od súdneho poplatku v zmysle ustanovenia § 4 ods. 1 písm. j/ zákona č. 71/1992, čoho sa žalobkyňa neopodstatnene domáhala. Dospel k záveru, že poplatok bol správne vyrubený podľa položky 1 písm. a/ a b/ sadzobníka súdnych poplatkov, keďže položka 7b, určujúca súdny poplatok z návrhu na začatie konania vo veciach súvisiacich s porušením zásady rovnakého zaobchádzania podľa osobitného zákona, ako aj bod 6 spoločných poznámok k položkám 1 a 2, upravujúci spoplatnenie viacerých v žalobe uplatnených nárokov, sa stali účinnými až 1. januára 2009. Podľa prechodného ustanovenia § 18c ods. 6 k úpravám účinným od 1. januára 2009, kedy nadobudol účinnosť zákon č. 465/2008 Z.z., za úkony navrhnuté alebo za konania začaté pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona sa vyberajú poplatky podľa doterajších predpisov, ak ďalej nie je uvedené inak.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu žalobkyňa podala dovolanie. Navrhla napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnila tým, že konanie odvolacieho súdu má vadu podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. a jeho rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Podľa žalobkyne odvolací súd nesprávne ustálil, že predmetné súdne konanie nie je oslobodené od súdneho poplatku v zmysle ustanovenia § 4 ods. 1 písm. j/ zákona č. 71/1992, pretože žalobou sa domáha ochrany pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy. Súdy si riadne neujasnili, na základe akého právneho základu uplatnila svoje práva. Žalobu pritom podala dňa 15. mája 2007, t.j. v čase, kedy sa v nej uplatnené nároky ešte nespoplatňovali. Poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 4 Cdo 39/2007 z 29. marca 2007, podľa ktorého za súdne konania, ktoré nie sú uvedené v prílohe zákona č. 71/1992, sa súdne poplatky nevyberajú, poplatková povinnosť nevzniká a analogické určenie výšky súdneho poplatku neprichádza do úvahy. Podľa žalobkyne odvolací súd pri prejednávaní jej odvolania proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa bol povinný skúmať nielen to, či napadnuté rozhodnutie bolo vydané v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona č. 71/1992, ale „mal prihliadať aj na to, či s odkazom k § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. nie je daný dôvod na prerušenie konania do doby, pokiaľ vo veci nebude rozhodnuté Súdnym dvorom EÚ, o to viac, že v obdobných prípadoch samotní navrhovatelia podnecovali tento postup.“ Podľa žalobkyne „rozhodnutie Súdneho dvora EÚ o otázke, či vyrubený súdny poplatok (výška súdneho poplatku 4 733 eur) nepredstavuje prekážku v dostupnosti súdnej ochrany [...] a teda práva na spravodlivý proces má v tomto konaní zásadný význam.“ V závere svojho dovolania žalobkyňa odporuje záveru odvolacieho súdu ohľadne spoplatnenia viacerých v žalobe

uplatnených nárokov. Tvrdí, že nebolo správne vyrúbenie súdneho poplatku jednou sumou, hoci išlo o dva samostatné nároky, ktoré sa spoplatňovali samostatne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorá má právnické vzdelanie a v dovolacom konaní teda nemusí byť zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti takému rozhodnutiu odvolacieho súdu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný, keďže podľa § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, len pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. Podľa § 239 ods. 1 O.s.p. dovolanie je tiež prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. dovolanie je prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Žalobkyňa napadla dovolaním uznesenie, ktoré nevykazuje znaky uznesení uvedených v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p., proti ktorým je dovolanie prípustné. Prípustnosť podaného dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva. Vzhľadom na to by dovolanie žalobkyne mohlo byť procesne prípustné, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd vymenovaných v § 237 O.s.p.

Vzhľadom na obsah dovolania a tiež so zreteľom na § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p. dovolací súd preto skúmal, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo

v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Žalobkyňa procesné vady konania v zmysle § 237 a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietala; ich existencia v dovolacom konaní nevyšla ani najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodit'.

Žalobkyňa namieta, že v konaní jej postupom súdu bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Za taký postup judikatúra považuje procesný postup súdu priečiaci sa zákonu, ktorým sa účastníkovi znemožňuje realizácia procesných oprávnení účastníka občianskeho súdneho konania priznaných mu za účelom uplatnenia a ochrany jeho práv. O odňatie možnosti účastníka konania konať pred súdom v zmysle uvedeného ide tiež v prípade procesného postupu súdu, ktorý zastavil konanie z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku z návrhu na začatie konania (§ 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch) napriek tomu, že poplatník bol od platenia súdneho poplatku oslobodený (vid' R 50/1997). Vzhľadom na uvedené, bolo predmetom prieskumnej činnosti dovolacieho súdu posúdenie, či konanie začaté na základe žaloby žalobkyne bolo či nebolo oslobodené od súdneho poplatku.

Dovolateľka opiera dôvody svojho dovolania o tvrdenie, že a) súdne konanie o jej žalobe je oslobodené od súdneho poplatku podľa § 4 ods. 2 písm. j/ zákona č.71/1992 a tiež o tvrdenie, že b) jej žalobou vyvolané konanie vôbec nebolo v čase jej podania uvedené v sadzobníku súdnych poplatkov a preto sa v zmysle rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 4 Cdo 39/2007 z 29. marca 2007 súdny poplatok, keďže poplatková povinnosť vôbec nevznikla a analogické určenie výšky súdneho poplatku neprichádzala do úvahy, vybraný nemal byť, a naostatok vytýka odvolaciemu súdu, že c) neskúmal „či s odkazom k § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. nie je daný dôvod na prerušenie konania do doby, pokiaľ vo veci nebude rozhodnuté Súdny dvorom EÚ“, pretože „rozhodnutie Súdneho dvora EÚ o otázke, či vyrubený súdny poplatok (výška súdneho poplatku 4 733 eur) nepredstavuje prekážku v dostupnosti súdnej ochrany [...] a teda práva na spravodlivý proces, má v tomto konaní zásadný význam“.

Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že vyššie uvedené skutočnosti, z ktorých žalobkyňa vyvodzuje, že postupom súdov jej bola odňatá možnosť konať pred súdom, nie sú opodstatnené.

Ad a) Žalobkyňa predovšetkým tvrdí, že konanie o jej žalobe je oslobodené od súdneho poplatku podľa § 4 ods. 1 písm. j/ zákona č.71/1992. Robí tak ale nedôvodne.

Podľa § 4 ods. 1 písm. j/ zákona č. 71/1992 od poplatku je oslobodené súdne konanie vo veciach ochrany pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy.

Oslobodenie od súdnych poplatkov v konaniach o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy, realizované novelou zákona č. 71/1992 vykonanou zákonom č. 531/2003 Z.z. (vtedy ešte pod písm. k/ vyššie citovaného ustanovenia § 4 ods. 1 zákona), mal svoj dôvod v novej úprave konania podľa piatej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, zaradenej do tohto procesného predpisu novelou vykonanou zákonom č. 424/2002 Z.z., teda konania vykonávaného v rámci správneho súdnictva, a nie sporového konania vedeného vo veci súvisiacej s porušením zásady rovnakého zaobchádzania podľa osobitného zákona č. 365/2004 Z.z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) v znení neskorších predpisov, o aké konanie, ako to vyplýva z obsahu žaloby, v preskúmvanej právnej veci nepochybne išlo.

V nadväznosti na vyššie uvedené dovolací súd v tejto časti dôvodov dovolania uzatvára, že sa na konanie začaté na základe žaloby žalobkyne nevzťahuje oslobodenie od súdneho poplatku v zmysle § 4 ods. 1 písm. j/ zákona č. 71/1992.

Ad b) Dovolací súd nepovažuje za dôvodnú ani argumentáciu žalobkyne, že jej žaloba nemala byť vôbec spoplatnená, keďže v čase jej podania konanie vo veciach súvisiacich s porušením zásady rovnakého zaobchádzania podľa osobitného zákona nebolo v sadzobníku súdnych poplatkov uvedené.

Skutočnosť, že v čase podania žaloby konanie vedené vo veciach súvisiacich s porušením zásady rovnakého zaobchádzania nebolo uvedené v sadzobníku súdnych poplatkov pod osobitnou položkou súdnych poplatkov, neznamenala, že sa súdny poplatok za

také konanie pred 1. januárom 2009 (kedy nadobudol účinnosť čl. XIII. zákona č. 465/2008 Z.z., ktorý v prílohe sadzobníka súdnych poplatkov za položku 7c vložil položku 7d) nevyberal; ten sa do 31. decembra 2008 vyberal podľa položky 1 (určujúcej súdny poplatok v prípadoch, že pre poplatok nebola ustanovená osobitná sadzba).

Argumentácia dovolateľky závermi rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 4 Cdo 39/2007 z 29. marca 2007 v tejto súvislosti je neprimeraná, lebo tie vychádzajú z celkom inej poplatkovej situácie.

Keďže sa na konanie začaté na základe žaloby žalobkyne nevzťahovalo oslobodenie od platenia súdnych poplatkov v zmysle § 4 ods. 1 písm. j/ zákona č. 71/1992 a súdny poplatok bol správne vyrubený podľa položky 1 sadzobníka súdnych poplatkov, postupoval súd prvého stupňa v súlade so zákonom pokiaľ konanie zastavil z dôvodu, že žalobkyňa napriek súdnej výzve a poučeniu nezaplatila súdny poplatok splatný podaním žaloby; rovnako postupoval v súlade so zákonom odvolací súd, ktorý rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil. Zákonu zodpovedajúci postup súdov oboch nižších stupňov nemohol mať za následok odňatie možnosti navrhovateľa konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Ad c) Pokiaľ žalobkyňa vytýka odvolaciemu súdu, že neskúmal „či s odkazom k § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. nie je daný dôvod na prerušenie konania do doby, pokiaľ vo veci nebude rozhodnuté Súdny dvorom EÚ“, pretože „rozhodnutie Súdneho dvora EÚ o otázke, či vyrubený súdny poplatok (výška súdneho poplatku 4 733 eur) nepredstavuje prekážku v dostupnosti súdnej ochrany [...] a teda práva na spravodlivý proces, má v tomto konaní zásadný význam“, dovolací súd iba stručne poznamenáva, že cieľom prejudiciálneho konania pred Súdny dvorom EÚ podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ (pôvodne čl. 234 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva) je zabezpečiť jednotný výklad a aplikáciu komunitárneho práva, a nie riešenie konkrétnych sporov, ktoré sú v kompetencii vnútroštátnych súdov a ani posudzovanie súladu vnútroštátneho práva s právom komunitárnym. Posúdenie otázky, či zastavením konania z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku sa účastníkovi neodňala možnosť konať pred súdom, nie je súčasťou výkladu a aplikácie komunitárneho práva, ale výhradne práva vnútroštátneho, na ktoré je v danej právnej veci kompetentný dovolací súd.

Z týchto dôvodov dovolací súd dospel k záveru, že prípustnosť dovolania žalobkyne nemožno vyvodit' z § 237 a § 239 O.s.p., a preto jej mimoriadny opravný prostriedok odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 14. marca 2012

JUDr. Ladislav G ó r á s z, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Bc. Patrícia Špacírová